

Rapport

Van wie is deze hond?

Een onderzoek naar het optreden van politieambtenaren in een conflict over een hond.

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de politiechef van de regionale eenheid Zeeland-West-Brabant gegrond.

Datum: 24 april 2017

Rapportnummer: 2017/056

AANLEIDING

Verzoekster is een tussenpersoon voor een hondenadoptiestichting die ervoor zorgt dat straathonden uit Portugal in Nederland worden geadopteerd. Verzoekster informeert een geïnteresseerd gezin over een straathond en het gezin besluit de hond te adopteren. Twee dagen na de adoptie, op 24 februari 2014, loopt de hond tijdens een wandeling echter weg bij dit gezin en verzoekster wordt hiervan op de hoogte gesteld. De hond wordt na een aantal dagen gevonden en hij komt bij verzoekster terecht. De vrouw die de hond heeft geadopteerd hoort van een stichting voor vermiste en gevonden huisdieren dat de hond bij verzoekster is en wil hem daar ophalen, maar verzoekster weigert de hond mee te geven. Vervolgens gaat de vrouw naar de politie en doet op 3 maart 2014 aangifte van verduistering. De politie gaat dezelfde dag naar verzoekster toe en probeert verzoekster er toe te bewegen de hond terug te geven. Dit weigert ze en verzoekster wordt door de politie aangehouden voor verduistering. Verzoekster moet tot haar verbijstering de nacht in een cel doorbrengen. Over deze gang van zaken dient verzoekster een klacht in bij de politie. De klachten worden door de politiechef ongegrond verklaard. Omdat verzoekster zich hier niet in kan vinden, dient zij vervolgens een klacht in bij de Nationale ombudsman.

KLACHT

Verzoekster klaagt over het optreden van de politie Zeeland-West-Brabant op 3 maart 2014 bij een discussie over een eigenaarskwestie van een hond.

Verzoekster klaagt er met name over dat de politie haar woning is binnengetrepen, haar vervolgens heeft aangehouden en dat zij een nacht in een cel heeft moeten doorbrengen, terwijl er ook een mildere aanpak mogelijk zou zijn geweest.

Daarnaast klaagt verzoekster erover dat een van de betrokken politieambtenaren via Facebook over dit voorval heeft gecommuniceerd.

STANDPUNT VERZOEKSTER

Volgens verzoekster is de hond acht dagen zoek geweest en was de hond uitgeput, uitgehongerd en getraumatiseerd, toen zij hem aantrof. Daarom besluit de adoptiestichting dat de hond een tijdje bij verzoekster blijft. Omdat verzoekster zelf honden heeft, is het beter voor de hond om bij haar een tijdje bij te komen. Volgens verzoekster kan dit ook omdat de adoptiestichting nog steeds de eigenaar van de hond is en er nog geen adoptiecontract is getekend tussen de stichting en het adoptiegezin.

Op 3 maart 2014 om 18.36 uur wordt verzoekster gebeld door politieambtenaar K. Deze zegt dat er aangifte tegen haar is gedaan omdat zij een hond onder zich zou hebben die niet van haar is. Verzoekster antwoordt bevestigend omdat de hond inderdaad niet van

haar is, maar van de adoptiestichting. Na vijf minuten staat hij bij verzoeksters voor de deur, maar verzoekster laat hem niet binnen. De politieambtenaar zegt dat als verzoekster de hond niet mee wil geven, ze verdacht wordt van verduistering met alle gevolgen van dien. Verzoekster vertelt dat de adoptiestichting nog steeds eigenaar is van de hond en dat zij toestemming heeft van deze stichting om de hond bij haar te houden in het belang van de hond. Ze vraagt de politieambtenaar om telefonisch contact op te nemen met de adoptiestichting om dit te verifiëren, maar volgens verzoekster besteedt K. hier geen aandacht aan. Hij zegt alleen maar dat als verzoekster de hond niet meegeeft, hij contact moet opnemen met zijn baas zodat er een machtiging zal worden afgegeven om de woning binnen te treden om de hond op te halen en dat het mogelijk is dat verzoekster dan wordt aangehouden.

Omdat er volgens verzoekster door de politie geen enkele moeite gedaan wordt om haar verhaal te verifiëren, besluiten verzoekster en haar man in overleg met de stichting dat de man de hond meeneemt naar een veilige plek. Om 20.00 uur staan er vier politieambtenaren voor verzoeksters deur, waaronder politieambtenaar K. Verzoekster is nogal overrompeld door de komst van de vier politiemannen. De politieambtenaren tonen een machtiging tot binnentreden en verzoekster laat ze binnen. Haar huis wordt doorzocht, maar omdat de hond niet wordt aangetroffen en verzoekster niet wil vertellen waar de hond is, wordt zij om 20.10 uur aangehouden en meegenomen naar het politiebureau. Verzoekster wordt meegenomen naar een kleine parkeerplaats die enkel voor bewoners is, waar een politieauto en een politiebus klaar staan. Voor verzoekster voelt dit zeer onprettig, met name omdat de parkeerplaats goed zichtbaar is voor alle burens.

Op het politiebureau wordt ze om 20.45 uur via een beeldtelefoon voorgeleid aan de hulpofficier van justitie. Volgens verzoekster luistert ook deze niet naar haar als zij het verhaal wil uitleggen over de eigendomssituatie van de hond, maar wordt haar alleen gevraagd of zij de hond wil teruggeven. Zij krijgt te horen dat er op dit tijdstip geen advocaat beschikbaar is om haar bij te staan en dat ze overgebracht zal worden naar een huis van bewaring. Volgens verzoekster wordt haar dan opnieuw gevraagd of ze wel zeker weet dat ze de hond niet terug wil geven. Verzoekster antwoordt dat ze niets verkeerd doet, dat ze toestemming heeft van de eigenaar en als ze daarvoor moet worden overgebracht naar een huis van bewaring, dat het dan maar moet. Die avond bellen twee personen van de stichting afzonderlijk van elkaar naar het politiebureau om uitleg te geven over de eigendomssituatie van de hond. De ene persoon krijgt niemand te spreken en de ander wordt bedankt voor de informatie, maar verder wordt daar volgens verzoekster niet veel mee gedaan.

De volgende ochtend om ongeveer acht uur krijgt verzoekster een advocaat te spreken. Daarna wordt zij rond 10.45 uur verhoord door de politie. Om ongeveer 11.30 uur wordt verzoekster via een beeldtelefoon voorgeleid te worden aan de officier van justitie. De officier van justitie zegt dat zij van mening is dat een dergelijke situatie niet thuishoort in het strafrecht en dat zij het dan ook zeer betreurt dat verzoekster een nacht in een cel heeft moeten doorbrengen. Zij geeft voorts aan dat de stichting inderdaad de juridische

eigenaar is en vraagt of de stichting het geld dat voor de hond is betaald terug zal geven. Als verzoekster antwoordt dat het geen probleem is, zegt de officier van justitie dat verzoekster ontslagen wordt van alle rechtsvervolging en dat de zaak geseponeerd wordt. Om 12.00 uur krijgt verzoekster haar spullen terug en wordt zij uiteindelijk vrijgelaten.

Verzoekster vindt het heel kwalijk dat de politie op geen enkele manier moeite heeft gedaan om die avond haar versie van het verhaal te verifiëren en dat de politie deze sterke dwangmiddelen heeft ingezet. Ze heeft het voorval als zeer intimiderend en kwetsend ervaren en heeft daar nog steeds last van. Daarnaast vindt ze het heel erg dat ze uit haar huis werd meegenomen door vier politieambtenaren in het zicht van haar burens. Ook heeft verzoekster financiële schade geleden omdat zij een dag verlof moest opnemen. Verzoekster werkt voor de overheid zodat deze ervaring ook nog eens nadelige consequenties voor haar werk kan hebben.

Na het betreffende voorval heeft de stiefzoon van verzoekster een bericht over de gebeurtenissen op Facebook geplaatst. Politieambtenaar K. was een facebookvriend van de stiefzoon. De stiefzoon is een oud collega van K. Op het bericht van de stiefzoon heeft K. gereageerd met zijn foto maar met een andere naam, waarin hij heeft geschreven dat de gebeurtenissen wel anders waren dan hoe verzoeksters stiefzoon dat zou stellen. Verzoekster is van mening dat deze reactie van K. niet professioneel is.

STANDPUNT POLITIE

Het optreden van de politie

Politieambtenaar K. krijgt op 3 maart 2014 om 18.00 uur een melding van de meldkamer dat een persoon een hond bij zich in de woning heeft die niet van haar is. Naar aanleiding van de melding, neemt hij telefonisch contact op met de meldster mevrouw E.. E. vertelt dat zij de hond heeft gekocht van een Nederlandse stichting die vanuit Portugal werkt en dat zij hiervoor geld heeft betaald. Ook zegt zij dat zij in het bezit is van het paspoort van de hond en dat het nummer van de identificatie chip op haar naam staat. Nadat hij het verhaal heeft aangehoord neemt hij telefonisch contact op met verzoekster die de hond onder zich zou hebben. Verzoekster bevestigt aan K. dat de hond bij haar is en het verhaal van E. Ze zegt dat E. niet in staat is om voor de hond te zorgen en dat ze de hond daarom niet wil teruggeven aan E. Daarnaast zegt verzoekster dat E. niet de eigenaar is van de hond, maar een Nederlandse stichting in Portugal.

Hierna stapt politieambtenaar K. in de dienstauto en rijdt hij naar verzoekster toe voor een persoonlijk gesprek. Als hij vraagt of hij binnen mag komen reageert verzoekster heel koel en ze weigert. Hiermee is volgens K. de toon gezet, terwijl zijn doel enkel was om te bemiddelen tussen verzoekster en E. Er vindt dan een gesprek op straat plaats waarbij verzoekster een uiteenzetting geeft van de afgelopen dagen en zij zegt dat zij de hond niet zal teruggeven voordat de hond van het opgedane trauma af is. Zij geeft tevens aan dat het contract tussen de stichting en E. nog niet getekend is en dat de stichting daarmee dus nog eigenaar is van de hond.

K. loopt dan naar zijn dienstauto waar hij met zijn collega M. belt die ook hondengeleider is om hem om advies te vragen. Na dit gesprek belt K. opnieuw aan bij verzoekster met weer als doel te bemiddelen. Hij zegt dat hij het vermoeden heeft dat de hond aan E. toebehoort en dat verzoekster de hond terug moet geven. Verzoekster zegt dat zij in het belang van de hond, de hond niet terug wil geven. Tevens wil zij niet zeggen waar de hond nu is. Verzoekster geeft wel als optie aan dat zij de hond vanwege het opgelopen trauma voorlopig bij zich zal houden en dat E. de hond dan na één of enkele weken op mag halen.

Vervolgens neemt K. telefonisch contact op met de hulpofficier van dienst P. Deze zegt dat K. nog een keer moet proberen te bemiddelen en als dat niet lukt hij de consequenties aan verzoekster moet voorleggen. Zo gezegd, zo gedaan, maar verzoekster weigert alle medewerking.

Er wordt dan besloten om contact op te nemen met dienstdoende officier van justitie K. Hij geeft toestemming om in de woning van verzoekster naar de hond te gaan zoeken en als deze aanwezig is, terug te geven aan E. Tevens wijst hij erop om uiterst terughoudend te zijn met de aanhouding van verzoekster en haar enkel aan te houden als de hond niet wordt aangetroffen in de woning en als verzoekster weer weigert om mee te werken. Er wordt tevens een machtiging tot binnentreden uitgereikt.

Na het ontvangen van de schriftelijke machtiging treedt politieambtenaar K. samen met collega's M., W. en T. verzoeksters woning binnen. Zij kijken zoekend in de woning rond, maar treffen de hond niet aan. Omdat verzoekster niet wil zeggen waar de hond is en ook niet mee wil werken, houden zij verzoekster aan voor verduistering van de hond en nemen zij haar mee naar het politiebureau. Diezelfde avond om 21.00 uur neemt K. op het politiebureau de aangifte van E. op, waarbij ook de bewijsstukken zoals het paspoort van de hond worden getoond.

Omstreeks 22.30 uur krijgt politieambtenaar W. op het politiebureau iemand van de adoptiestichting uit Portugal aan de telefoon. Deze vertelt dat hij de rechtmatige eigenaar van de hond in kwestie is en dat hij aan verzoekster heeft gevraagd om op de hond te passen. W. maakt hiervan een proces-verbaal van bevindingen op. Hetgeen aan W. wordt verteld, staat echter haaks op het verhaal van meldster E. Gezien het tijdstip was het op dat moment voor W. niet eenduidig wie de rechtmatige eigenaar was. Dit zou verder onderzocht moeten worden en daarom kon volgens W. verzoekster niet direct in vrijheid gesteld worden.

De volgende ochtend wordt verzoekster in vrijheid gesteld nadat een andere officier van justitie een draai van 180 graden heeft gemaakt, waarbij wordt gezegd dat verzoekster geen verdachte is en nooit aangehouden had mogen worden. Dit voelt voor de politieambtenaren alsof zij niet serieus genomen worden, terwijl zij er alles aan hebben gedaan om een aanhouding te voorkomen.

Het advies van de klachtencommissie van de politie

De klachtencommissie is van mening dat verzoekster onvoldoende aannemelijk heeft kunnen maken dat de eigendom van de hond anders was dan de politieambtenaren veronderstelden. Verzoekster zou onvoldoende aannemelijk hebben gemaakt dat de hond eigendom zou zijn van een hondenadoptiestichting in Portugal. Weliswaar verzocht zij contact op te nemen met de adoptiestichting, maar zij heeft zelf geen contact gezocht met de adoptiestichting en ze heeft ook geen telefoonnummer verstrekt. Daarnaast zijn er door verzoekster ook geen documenten verstrekt die zouden kunnen aantonen dat het eigendomsrecht bij de adoptiestichting berust.

Voorts is de commissie van mening dat de politieambtenaren hun oordeel over de eigendomssituatie van de hond hebben kunnen baseren op de gegevens die de meldster had verstrekt. Die maakten het aannemelijk dat zij de rechtmatige eigenaar was. De hond, zowel civielrechtelijk als strafrechtelijk een goed, was immers overgedragen aan E. Deze had een bedrag betaald aan de stichting en zij was in het bezit gesteld van documenten betreffende de hond. Ook had zij de chip van de hond aan haar gegevens laten koppelen. Daarnaast ondersteunde de officier van justitie de bevindingen van de politieambtenaren door het strafrechtelijke traject in te gaan. Naar de mening van de commissie hebben de politieambtenaren voldoende getracht tot een oplossing te komen door verzoekster te bewegen de hond af te staan om de toegepaste dwangmiddelen te voorkomen. De commissie adviseert daarom de politiechef om de klacht ongegrond te verklaren.

Oordeel politiechef

De politiechef volgt het advies van de klachtencommissie. Hij is van oordeel dat de klacht niet gegrond is.

Facebookbericht

Politieambtenaar K. vertelt tijdens de klachtbehandeling van de politie dat hij tijdens zijn aanwezigheid in de woning van verzoekster een foto van een oud collega heeft zien staan, wat later de stiefzoon van verzoekster blijkt te zijn. Op Facebook zag hij later een onplezierig bericht van die oud-collega. Het bericht ging over de aanhouding van verzoekster. Politieambtenaar K. heeft hierop een kort bericht teruggestuurd, inhoudende dat de werkelijkheid met betrekking tot de aanhouding anders was. Daarop heeft hij meerdere berichten gekregen, die voor hem reden waren om niet meer te reageren, alsmede om de stiefzoon van verzoekster van zijn Facebook te verwijderen. Politieambtenaar K. betreurt het gebeuren en geeft aan dat hij er voor zal zorgen dat een dergelijk incident niet opnieuw gebeurt. Hij zegt ook dat zijn handelen hem niet te verwijten is omdat de facebookcommunicatie binnen een besloten domein verliep en daarmee niet in de openbaarheid is gebracht. Het initiatief om via Facebook over de gebeurtenissen te communiceren, lag overigens niet bij hem. Ook heeft hij zich niet in een discussie over de precieze gang van zaken gemengd. Het is niet verwijtbaar vindt hij, dat hij op Facebook een andere naam gebruikt. Dat is niet verboden en hij heeft dat juist gedaan om te voorkomen dat er een vermenging tussen zijn ambtelijke en privéactiviteiten zou kunnen ontstaan. Slechts de toevalligheid van het elkaar privé

kennen zou hebben geleid tot dit incident. Dergelijke toevalligheden zijn volgens politieambtenaar K. niet te vermijden.

Het advies van de klachtencommissie van de politie

De klachtencommissie stelt vast dat het facebookbericht inderdaad niet op een vrij toegankelijk domein is geplaatst, maar binnen een beperkte groep circuleerde. Volgens de commissie bestaat binnen de politieorganisatie slechts algemeen beleid ten aanzien van de participatie van medewerkers in social media in de privésfeer. Dat beleid is gericht op terughoudendheid, zorgvuldigheid en het vermijden van vermenging tussen werk en privé. De organisatie heeft geen dwingende regels hierover aan medewerkers opgelegd. De commissie adviseert de politiechef om dit onderdeel van de klacht ongegrond te verklaren met de kanttekening dat het een taak blijft van de politieorganisatie om de medewerkers te blijven wijzen op de risico's die social media met zich meebrengen.

Oordeel politiechef

De politiechef volgt ook hier het advies van de klachtencommissie en beoordeelt de klacht als ongegrond. Hij plaatst daarbij echter opmerking dat hoewel hij begrip kan opbrengen voor de reactie van K. op het facebookbericht van een "facebookvriend", dat het vanuit het oogpunt van zijn professionaliteit raadzaam was geweest om zich te onthouden van een reactie.

BEOORDELING

Ten aanzien van het politieoptreden

Het evenredigheidsvereiste houdt in dat de politie in een opsporingsonderzoek de werkwijze kiest die voor een burger het minste bezwarend is en zo gering mogelijk inbreuk maakt op de levenssfeer.

Aanvankelijk zijn de politieambtenaren naar verzoekster toe gegaan om te proberen om tussen verzoekster en E. te bemiddelen. Omdat verzoekster niet mee wilde werken aan deze bemiddeling, starten de politieambtenaren op een gegeven moment het strafrechtelijke traject. In beginsel waren de politieambtenaren op dat moment bevoegd om verzoekster aan te houden, maar de wettelijke bevoegdheid tot aanhouding brengt nog niet zonder meer mee dat die aanhouding ook *behoorlijk* was. Hiervoor dient te worden getoetst aan het zojuist genoemde evenredigheidsvereiste en de vraag of er minder bezwarende alternatieven waren.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politieambtenaren ervan af hadden moeten zien om verzoekster aan te houden. Immers, op het moment dat zij tot aanhouding besloten waren alle relevante gegevens al bekend. Niet valt in te zien welk opsporingsbelang op dat moment was gediend met de aanhouding en overbrenging van verzoekster naar het politiebureau, terwijl verzoekster ook nog herhaaldelijk heeft aangegeven dat de adoptiestichting nog steeds eigenaar was van de hond. De politieambtenaren hebben tijdens de klachtbehandeling aangegeven dat zij er alles aan

hebben gedaan om in het geschil van verzoekster en de meldster te bemiddelen, maar het is niet duidelijk waarom zij dan zo voortvarend te werk zijn gegaan en de kwestie die avond binnen een tijdsbestek van twee uur opgelost moest worden. Er was geen spoedeisend belang, de hond was niet in gevaar, noch was bekend dat verzoekster slecht voor de hond zou zorgen. Het ging hier ook niet om een ernstig strafbaar feit, maar eerder een feit dat plaatsvond in het kader van een civielrechtelijk conflict. Gelet op deze omstandigheden is de Nationale ombudsman van oordeel dat het op die bewuste avond aanhouden van verzoekster niet proportioneel was. Het had in de rede gelegen om verzoekster voor de volgende dag te ontbieden op het bureau, om daar de zaak verder uit te zoeken. Het is duidelijk dat de aanhouding van verzoekster als een pressiemiddel door de politie werd ingezet om de hond boven water te krijgen. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het handelen van de politie in strijd is met het evenredigheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Ten aanzien van het facebookbericht

Het vereiste van professionaliteit houdt in dat de overheid er voor zorgt dat haar medewerkers volgens hun professionele normen werken. De burger mag van hen bijzondere deskundigheid verwachten. Hun opstelling is in alle situaties gepast en deskundig.

De beroepscode van de politie houdt in dat de politiemensen 24/7, ook buiten diensttijd een voorbeeldfunctie vervullen en dat zij er ook op social media voor moeten zorgen dat hun gedrag het aanzien van de politie niet schaadt. Dit brengt met zich mee dat een politieambtenaar zich er bewust van is wanneer hij als privépersoon optreedt hij zijn functie bij de politie erbuiten dient te laten. Politieambtenaar K. heeft op facebook gereageerd op een bericht van verzoeksters stiefzoon over de aanhouding van verzoekster. K. reageerde met een bericht dat de aanhouding niet helemaal zo was gegaan zoals verzoekster stiefzoon dat had gesteld. De Nationale ombudsman is van oordeel dat terughoudendheid van politieambtenaren in hun vrije tijd op social media geboden is, wanneer zij zich uitlaten over zaken waar zij zelf vanuit hun werk als politieambtenaar bij betrokken zijn.

Hoewel het facebookbericht van K. een summiere reactie was binnen een besloten domein is de Nationale ombudsman toch van oordeel dat het bericht de toets der kritiek niet kan doorstaan. K. reageerde weliswaar als privépersoon, maar in zijn reactie gebruikte hij informatie die hij in de uitoefening van zijn functie als politieambtenaar heeft gekregen. Hierdoor ontstond een vermenging van werk en privé. De Nationale ombudsman is van oordeel dat K. heeft gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

CONCLUSIE

De klacht over de onderzochte gedraging van de politiechef van de regionale eenheid Zeeland-West-Brabant is gegrond:

-ten aanzien van het binnentreden, de aanhouding en opsluiting van verzoekster wegens het handelen in strijd met het evenredigheidsvereiste en;

-ten aanzien van de communicatie op facebook wegens het in strijd handelen met het vereiste van professionaliteit.

De Nationale ombudsman

Reinier van Zutphen.